

Про роль освітніх округів у поєднанні зусиль ЗОШ та ПТНЗ у задоволенні потреб молоді в професійній освіті

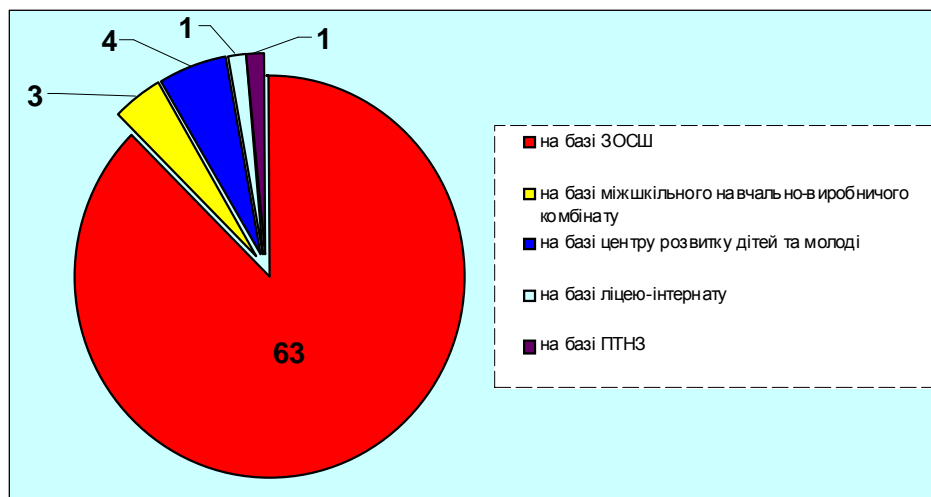
Головченко С.В., методист НМЦ ПТО

Постійну увагу навчально-методичного центру ПТО потребує питання входження професійно-технічних навчальних закладів в освітні округи у регіоні та визначення оптимальних шляхів удосконалення їх діяльності у різних аспектах з метою збільшення кількості старшокласників які проходять профільне і допрофільне навчання за технологічним напрямком на базі ПТНЗ. Створення освітніх округів – складний процес, що потребує нового рівня управлінського мислення, свідомості і відповідальності усіх працівників освітніх установ.

За результатами вивчення стану становлення й розвитку освітніх округів Дніпропетровської області та моніторингу 2013-2014 н.р визначено, що станом на 1 жовтня в області нараховується **72** освітніх округів (в попередньому році 62 округи):

- на базі ЗОСШ функціонує **63** опорних закладів – **87,5%** від загальної кількості освітніх округів;
- на базі МНВК – **3** - **4,1 %**
- на базі центрів розвитку дітей та молоді – **4** – **5,6%**
- на базі ліцею-інтернату – **1** – **1,4%**
- на базі ПТНЗ – **1** – **1,4%**

Моніторинг освітніх округів Дніпропетровської області У 2013-2014 н.р.

6 ПТНЗ області входять в мережу освітніх округів, на базі 1 ПТНЗ створено опорний заклад освітнього округу, 9 % ПТНЗ задіяне у функціонуванні освітніх округів області.

Також визначено, що з 57 ПТНЗ області здійснює профільне та допрофільне навчання старшокласників 13 професійно-технічних закладів. ПТНЗ області співпрацює із 35 середніми загальноосвітніми навчальними закладами, що склало менше 5% від загальної кількості шкіл області.

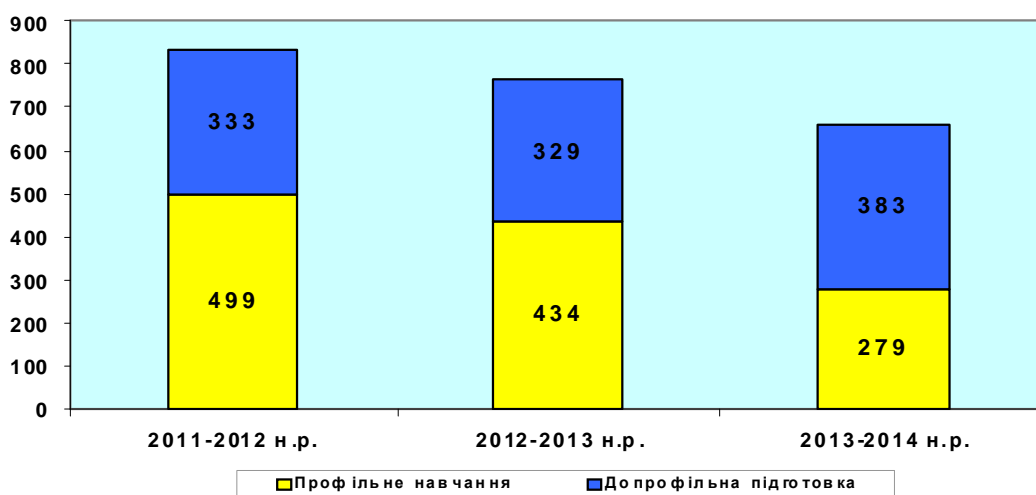
Кількість учнів старшої школи, які проходили у професійно-технічних навчальних закладах профільне навчання склало

2011-2012 н.р. - всього **832** особи (профільне навчання – **499** осіб, допрофільна підготовка – **333** осіб),

2012-2013 н.р. – всього **763** особи (профільне навчання – **434** особи, допрофільна підготовка – **329** осіб),

2013-2014 н.р. - всього **662** особи (профільне навчання – **279** осіб, допрофільна підготовка – **383** особи).

Моніторинг кількості учнів, які проходили в ПТНЗ області профільне навчання та допрофільну підготовку

В

поточному навчальному році в ПТНЗ навчають старшокласників за 26 професіями різних галузей (в минулому році 23 професій). Популярними серед учнівської молоді в цьому навчальному році стали професії: слюсар з ремонту автомобілів, штукатур, плиточник-лицювальник, маляр, водій автотранспортних засобів, оператор комп'ютерного набору.

Найактивніше співпрацюють зі школами Дніпродзержинський професійний ліцей (181 учнів ЗОСШ) та Криворізький центр професійної освіти (190 учнів ЗОСШ).

В цьому році проведено опитування ПТНЗ області щодо визначення факторів ефективності організації профільного і допрофільного навчання старшокласників на їх базі. З'ясовано, що професійно-технічні навчальні заклади області готові до впровадження даного напрямку, так як:

- **100%** мають в належному стані матеріально-технічну базу;
- **100%** мають належне кадрове забезпечення;
- **80%** використовують інформаційно-комунікативні технології;
- **100%** здійснюють профорієнтацію учнів шкіл на робітничі професії;
- **60%** здійснюють психолого-педагогічний супровід та діагностику професійних нахилів учнів шкіл у профвиборі (в минулому році 70%);
- **75%** мають медико-валіологічне забезпечення освітнього процесу (72% в минулому році);

- **75%** керівників навчального закладу мають креативність та управлінську компетентність в даному напрямку роботи;
- **80%** інформують дітей і батьків щодо профільного навчання на базі ПТНЗ (в минулому році 70%).

Позитивним є і те, що за час проходження допрофільної підготовки та профільного навчання з технологічного профілю в учнів шкіл є можливість спробувати свої можливості у декілька робітничих професіях, випускники шкіл більш свідомо обирають професію для подальшого навчання в ПТНЗ і рівень досягнень за профілем цих учнів вищий, 12% випускників ПТНЗ, які вступають у ВНЗ відповідно технологічного напрямку мають професійне підґрунтя та досягають певних результатів кар'єрного росту.

Але разом з цим виникає потреба посилити увагу до даного напрямку, тому що:

- **45%** не мають узгодженості дій з органами управління освітою (в минулому році 50%);
- у **28%** відсутнє залучення громадськості до ухвалення управлінських рішень (в минулому році 30%);
- у **25 %** недостатній рівень науково-методичного супроводу (в минулому році 35 %);
- у **35%** недостатній рівень нормативно-правового забезпечення (в минулому році 40%);
- у **40%** відсутня взаємодія між ринком освітніх послуг та ринком праці (в минулому році 45%);
- у **38%** відсутня співпраця із соціальними партнерами (в минулому році 40%);
- лише **3%** планують займатись проектно-дослідницькою роботою.

ПТНЗ області виділили наступні проблеми, що впливають на ефективність впровадження організації профільного і до профільного навчання школярів та входження в освітні округи:

1. Відсутність єдиної системи управління процесом профільного навчання учнів старшої школи на рівні регіонів та області з урахування можливостей профтехосвіти.

- недосконала нормативно-правова база;
- слабка організація мережевої взаємодії освітніх установ в рамках адміністративної території;
- відсутнє нормативно-методичне забезпечення навчально-виховного процесу в рамках освітнього округу на базі ПТНЗ;
- недостатня психологічна та методологічна готовність більшості керівників та педагогічних працівників навчальних закладів до роботи в рамках освітнього округу, часткової втрати суверенітету та необхідності підпорядкування загальним інтересам.

2. Недостатній рівень організації психолого-педагогічного супроводу свідомого вибору учнями старшої школи майбутньої професії в школі.
3. Відсутнє системне підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ, які здійснюють профільне навчання.
4. Недосконалий механізм фінансування закладів освіти у складі округу.
5. Недостатнє використання учнями в процесі профільного та допрофільного навчання системи дистанційної освіти.
6. Низька поінформованість громадськості про надання освітніх послуг професійно-технічними навчальними закладами за даним напрямком на рівні загальноосвітніх навчальних закладів.

З метою вивчення і виявлення причин, що гальмують профільне навчання на базі ПТНЗ, недосконалості нормативно-правової бази, розробка змісту освіти відповідних профілів, механізму психолого-педагогічного супроводу самовизначення старшокласників щодо вибору професії та кар'єрного росту доцільним стало створення в цьому році експериментально-навчального закладу регіонального рівня на базі Дніпродзержинського професійного ліцею за темою "Організаційно-педагогічні умови формування професійних намірів молоді на основі регіонального компоненту" та експериментально-навчального закладу регіонального рівня на базі Міжрегіонального вищого професійного училища з поліграфії та інформаційних технологій за темою "Створення моделі впровадження профільного навчання старшокласників" на базі ресурсного центру "Професійний розвиток молодіжних ініціатив".

З метою подальшого розвитку єдиного освітньо-інформаційного простору Дніпропетровщини та створення відкритого доступу до якісної освіти через організацію мережевого дистанційного навчання в 2013 році у регіоні розпочалася реалізація електронних проектів «Профільна школа-онлайн», «Віртуальна майстерня Петриківського розпису» та «Мережевий освітній округ». Пілотними регіонами області у проєкті «Мережевий освітній округ» стали Солонянський та Широківський райони. У Солонянському районі на базі 2 округів (Солонянського та Олександропільського) у проєкті будуть задіяні 21 школа, у Широківському на базі 1 округу - 3 школи.

На сайті НМЦ ПТО на сторінці «Профорієнтація» розміщено 11 матеріалів щодо організації профільного навчання та створення освітніх округів, які використовуються 70% ПТНЗ області (відповідно до анкетування) та діє сторінка «Профорієнтаційний термінал».

Пропозиції від ПТНЗ щодо активізації процесу впровадження даного напрямку:

1. Запровадити єдину систему управління процесом профілізації старшої школи на рівні міста або регіону.
2. Сформувати мотивацію і потреби створення округу у всіх керівників загальноосвітніх навчальних закладів, професійно-технічних навчальних закладів, позашкільних освітніх закладів, закладів культури та ін.
3. Здійснити аналіз регіонального замовлення на освітні послуги за профілем «Технології» на наступні навчальні роки.
4. Розробити механізм складання єдиного робочого плану забезпечення профільного навчання в рамках освітнього округу на базі ПТНЗ.
5. Організувати курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ, що забезпечують впровадження профільних курсів на спеціалізації, та навчання зацікавлених осіб процесу моделювання освітніх округів.
6. Створити системи психолого-педагогічного та медико-валеологічного забезпечення освітнього процесу (наявність необхідних спеціалістів, організація педагогічної і психологічної просвітницької роботи з батьками, реалізація оздоровчих програм для учнів та вчителів).